caṣaka, AnekāSaṁ. 4.317; NānārthāSaṁ. iii. 9.29; NāmŚil. 1829; *tṛṣ*, ŚabdaRa.(Vā.) 4410; *tṛṣā*, AnekāSaṁ. 4.317; *tṛṣṇā*, ViśvaPra. 173.29; MediK. 184.50; ViśvaLoK. 383.32; ŚabdaRaSaK. 333.13; *pāneccha*, TrikāŚe. iii. 3.435; *madya*, NānārthāSaṁ. iii. 9.29; NāmŚil. 1829; *madyap(r)āśana*, ŚabdaRa.(Su.) 3.338; *surā*, ŚabdaRa. (Vā.) 4410; *surāpānapātra*, ViśvaPra. 173.29; MediK. 184.50; ViśvaLoK. 383.32; ŚabdaRaSaK. 333.13; KalpaK. 483.196 gives *anutarṣa* as the meaning of *saraka*]

अनुतर्षण (anu-tarṣaṇa) *n.* drinking vessel (used for drinking spirituous liquor) चषकोऽस्त्री पानपात्रं सरकोऽप्यनुतर्षणम् AmaK. 2015; Hārāva. 63; AbhidhāCin. 903; ParyāŚaRa. 1607; KośaKaTa. 1.7124; KalpaK. 213.98; [distributing liquor, MW.]

अनुतर्षपद (anutarṣa-pada) *n.* [Inst.] under the pretext of liquor सोपचारमुपशान्तविचारं सानुतर्षमनुतर्षपदेन। ते मुहूर्तमथ मूर्तमपीप्यन् प्रेम मानमवधूय वधूः स्वाः ŚiśuVa. 10.2.

अनुतर्षम् (anutarṣam) *adv.* in accordance with thirst भोजनं भोजयेन्मद्यमनुतर्षं च पाययेत् CaraS. vi. 24.147 (1941 Ed.)

अनुतर्षिणी (anutarṣ-iṇī) *adj.* (*f.*) hankering after संकल्पो मानसी वृत्तिः विषयेष्वनुतर्षिणी MahāP. 21.25.

अनुतर्षुल (anu-tarṣula) *adj.* which causes one to hanker अनुतर्षुलमेवैतद्दुःखं भवति MahāBhā. xi. 7.17; अनुतर्षुल एवार्थः स्वादु गाङ्गमिवोदकम् MahāBhā. xii. 171.28.

अनुतलिमम् (anutalimam) *adv.* on the floor (जीवकस्वामी) अनुतलिममवस्थापितनणिपादुकायुगलम् ··· कौतुकागारं कमलदृशा सहागाहत GadyCin. 74.9.

अनुतस् (anu-tas) *adv.* afterwards द्वात्रिंशत्संख्यया शिष्या भविष्यन्ति ममानुतः PrabhāC. 15.23.

अनुतस्थिवस् (anu-tasthivas) *adj.* who has performed ईश्वरोऽपि दिवसात्ययोचितं मन्त्रपूर्वमनुतस्थिवान्विधिम् KumāSaṁ. 8.50.

अनुताप (anu-tāpa) *m.* **1** repentance, remorse, dismay दत्त्वा न पश्चात्कुरुतेऽनुतापम् ··· सत्पुरुषार्यशीलः MahāBhā. v. 33.94; (कृतं पापं कल्याणेनोपहन्यते) ख्यापनेनानुतापेन MahāBhā. xii. 8*(1); ख्यापनेनानुतापेन प्रायः पापं विनश्यति MahāBhā. xiv. App. I. 4(240); तथानुतापात्कर्मणो जन्मनश्च ··· देवैः स्वर्गं प्रापितः ··· कृष्णः MahāBhā. xvi. 28*(1); तपोऽनुतापे च P. iii. 1.65; JaineVyā. ii. 1.56; ŚākaṭāVyā. iv. 3.42; SiddhaHe. iii. 4.91; MugdhaBo. 24.4 (141.20); ख्यापनेनानुतापेन तपसाध्ययनेन च। पापकृन्मुच्यते पापात् ManuSm. 11.227 (ManuBh. चित्तपरिखेदः, ManvaMu. पश्चात्तापेन); VisṇuDhaP. ii. 73.231; अनुतापाद्य(पो य)दा पुंसां(सो) भवेद्वै पापिनः किल। प्रायश्चित्तं तदा देयमित्याह भगवान्यमः BṛYamaSm. 4.28; विवक्षितमनुक्तमनुतापं जनयति Śāk. 3.21(9); कृते पापेऽनुतापो वै यस्य पुंसः प्रजायते। प्रायश्चित्तं तु तस्यैकं हरिसंस्मरणं परम् VisṇuP. ii. 6.40; BrahmP. 22.38; अनुतापाच्च कर्मणः।··· शुध्येच्च ब्राह्मणो दोषात् Brahmāṇḍ P. iii. 7.78; नित्यं प्राणाभिघातात् प्रतिविरम कुरु प्राकृतस्यानुतापम् Nāgā. 5.24; अनुतापः पश्चात्तापः KāśiVṛ. *on* iii. 1.65; RāmC. 13.80; वातातपौ न सेवेत अनुतापं च वर्जयेत् BhaviP. 898A.6 (iv. 205.131); महानन्दातिविस्मिता। अनुतापम् ··· प्रपेदे ŚivaP. iii. 26.43 (326A.5); v. 16.30 (424A.14); सत्यं सत्यप्रतिज्ञानां नानुतापः प्रतिश्रुते RāmāMañ. 61.6; ततोऽनुतापेन मया महाव्रतमगृह्यत KathāSaSāg. i. 2.14; vii. 3.174; एको वनेऽस्मिन्निति नैव कार्यस्त्वया मयि स्नेहमथोऽनुतापः DaśāvaC. 9.35; योऽध्यस्मदासीत्त्वदयन्नधित्वद्यो मापयन्कोऽत्र तवानुतापः DvyāśraKā. 2.18; अनुतापेन ते कृत्यं भूयो वैरस्यमेष्यति RājTa.(Ka.) 8.3200; स्वामिना प्रतिपिद्धोऽस्मि सर्वथेति महीयसा। अदूयतानुतापेन TriṣaŚaPuC. i. 6.203; iv. 3.155; त्वम् ··· अनुतापमवाप्स्यसि PariPar. 2.406; मातङ्गसंगरे यस्मिन् वीरसिंहेऽस्तमागते। अपरागोऽनुतापश्च विधिना प्रापि कर्कशः PṛthvīVi. 5.70; स्वस्तिकौ पादौ। तद् वक्षः स्वस्तिकं मतम्। अनाभुग्नांसमेतच्च योज्यं लज्जानुतापयोः SaṁgīRa. iv. 199.4 (7.582); KīrtiKau. 7.64; कोपानुतापाभ्यां संपृक्तः काश्यपीपतिः MalliC. 1.455; दुष्कृतेष्वनुतापेन वित्तरत्नस्य शोधनम् SamarāSaṁ. 4.487; अहो ममाविमर्शेदुरनुतापात् फलेग्रहिः PrabhāC. 11.29; अनुतापस्य पापनाशकतां दृढयति ManvaVi. 1458.21 (*on* 11.229); तत्काल इदं न कृतमिदं न कृतमित्यनुतापाद् विलापः NāṭaLaRaK. 2470; BhāvPra.(Śā.) 224.12(8); कृते पापेऽनुतापो वै यस्य पुंसः प्रजायते ŚārṅgaPa. 714; अत्र व्रतकरणासमर्थस्यानुतापादिनापि शुद्धिमाह यमः DīpKa. 109.30 (*on* 3.327); मुखहारिगा चेद् दुर्बुद्धिवृद्धिः स्वकृतेऽनुतापः TājiNī. 2(2).10 (196); तपतेश्लेश्विण् न स्यात्कर्मैकतैर्यनुतापे च PrakriKau. ii. 431.2; SiddhāKau. 465B.13 (*on* iii. 1.65); TristhaSe. 267.12; CaitaCa. 150.12(6); केवलविद्याकामाद्धि विद्यावैकल्यकृतेनानुतापेन युक्तोऽधिकारी विशिष्यते ŚivārkaMaDī. i. 478.17 (*on* i. 3.33); VīraMi.(Vyavahāra.) 7.12; मा स्म मनसि व्याधानुतापं कृथाः RasGaṅ. 670.13; BhāmiVi. 1.65; मर्माण्यावेद्य दुष्टेऽस्मिन्ननुतापमुपेयुषा। ··· शूलमुत्पादितं त्वया AlaṅkāMañ. 211.2; ख्यापनानुतापाध्ययनतपांस्यपि पापनाशकानि BālamBha. iii. 202.16 (*on* 3.327); युधिष्ठिरः ··· अनुतापमवापत् UpadeŚ. 28; **2** distress, grief, sorrow मोहतः कष्टमनुतापं प्रपद्यते PadmP. (Ra.) 39.209; अस्मिन्प्रभौ त्रिभुवनस्य निकारलेशसंभावनापि कुरुते परतोऽनुतापम् HarVi. 8.16; सा चानुतापं युवती प्रपेदे SkandP. iii(3). 20.66; अलमित्यनुतापेन भर्त्रा त्वमपि रंस्यसे BrahmP. 205.12; दिनैस्तेनानुतापेन राजा पञ्चत्वमाययौ KathāSaSāg. vi. 8.20; किमर्थमनुतापोऽयम् SamarāSaṁ. 3.292; RasāSu. 100.3 (2.8); तावान्न मे सदनदाहकृतोऽनुतापो यावांस्तु पुस्तकविनाशकृतो मम स्यात् ŚaṅkaDigVi.(Mā.) 14.140; अशक्यप्रतीकारे विनष्टे वस्तुन्यलमनुतापेन BhartṛNi. 3.6(1); अपराधादितोऽपि स्यादनुतापो विषण्णता BhaktiRaSi. ii. 4.10; अधरद्युतिरस्तपल्लवा मुखशोभा शशिकान्तिलङ्घिनी। अकृतप्रतिमा तनुः कृता विधिना कस्य कृते मृगीदृशः। अत्र तदप्राप्तिर्विभावः। अनुतापादय आक्षेप्या अनुभावाः RasGaṅ 102.1; इष्टसिद्धिराजगुर्वाद्यपराधादिजन्योऽनुतापो विषादः RasGaṅ. 112.1; **3** heat यदार्द्रविरहो रामः प्रापितः प्राणसंशयम्। नूनं तेनानुतापेन जग्मुर्जलदराजयः RāmC. 1.10; बहवो दुर्मनसः कपिप्रवीराः। अनुतापमिव प्रपेदिरेऽन्ये बिलपातालविनिर्गमग्रहेण RāmC. 13.80; सः ··· तथा पपौ तामपि दिव्यसिन्धुम्। कौतूहलात्प्रेरयतस्तमासीद्गङ्गाधरस्यापि यथानुतापः ŚivLī. 12.89; हरिचन्दनद्रुवाटो हरतादामूलमस्मदनुतापम् LalitāStaRa. 17; **4** anger इहानुतापो भगवन्विमुच्यताम् NavaSāC. 13.58; अनुतापः पितुस्तीव्रं विषं दहति यं सुतम्। जपादि विफलं तत्र BṛDharmaP. i. 2.19; एषः ···। वाच्यतामनुतापेन प्रयातः सत्यलोभयोः RāmāMañ. 66.10; **5** type of an act of a drama in which repentance is depicted कथान्तरेऽनिरूप्यमाने(? णे) यथाकार्यापेक्षितया संहरणं तत्संवरणम्। यथानुतापे NāṭaLaRaK. 974; cf. **अनुतापाङ्क**; [Kośas give *anutāpa* as the meaning of the following words — *anuśaya*, AmaK. 2631; NānārthaMa. 1363; ViśvaLoK. 273.121; *ambarīṣa*, MediK. 184.49; ŚabdaRaSaK. 334.2; *kaukṛtya*, TrikāŚe. iii. 3.309; ViśvaPra. 122.89; MediK. 126.81; ViśvaLoK. 266.82; Kośas also give the following words as the synonyms of *anutāpa* — *anuśaya*, AbhidhāRaMā. 4.31; AbhidhāCin. 1378; KośaKaTa. 1.1983; *uddiṣṭa*, KośaKaTa. 1.1983; *paścāttāpa*, AmaK. 412; AbhidhāRaMā. 4.31; AbhidhāCin. 1378; ŚabdaRa.(Su.) 6.6; KośaKaTa. 1.1983; *vipratisāra*, AbhidhāRaMā. 4.31; AbhidhāCin. 1378; ŚabdaRa.(Su.) 6.6; KośaKaTa. 1.1983; *vipratīsāra*, AmaK. 412; ŚabdaRa.(Su.) 6.6; KośaKaTa. 1.1983; *visāraṇa*, KalpaK. 237.24; *visāritā*, ŚabdaRa. (Vā.) 3713 and following words as the meaning of *anutāpa* — *anubandha*, NānārthSaṁ. 4.36; *paścāttāpa*, NānārthSaṁ. 4.36; *vipratisāra*, Vaija. 98.185]

अनुतापक (anutāpa-ka) *m.* remorse, repentance समाः स्युर्विप्रतीसारपश्चात्तापानुतापकाः ŚabdaRa.(Vā.) 1960; (anu-tāpaka) *m.*, *n.* deed which causes repentance कौकृत्यं त्वनुतापके KośaKaTa. 2.7450.

अनुतापकला (anutāpa-kalā) *f.* slight (*lit.* a bit of) repentance मा वोऽनुतापकलया भगवत्स्मृतिघ्नो मोहो भवेदिह BhāgP. iii. 15.36.

अनुतापतस् (anutāpa-tas) *adv.* due to repentance अनिर्वाहात्प्रतिज्ञायास्त्यागे भूयोऽनुतापतः। व्रीडा BhāvPra.(Śā.) 19.4(1)

अनुतापन (anu-tāpana) *adj.* causing misery इमे च धनुषी चित्रे इलक्ष्णे चित्रानुलेपने (v.l. द्विषच्चित्तानुतापने)। प्रकाशेते RāmA. iv. 3.14; *n.* the causing of repentance गुरोरपीमां भणदोष्ठकण्ठं निरुक्तिगर्वच्छिदया विनेतुम्। श्रमः स्मरस्यैव भवं विहाय मुक्तिं गतानामनुतापनाय NaiṣC. 10.132; *m.* name of one of the sixtyone sons of Danu सुता दनोरेकषष्टिस्तेषां प्राधानिकान् श्रुणु।··· पुलोमा वृषपर्वा च एकचक्रोऽनुतापनः BhāgP. vi. 6.31.

अनुतापपावक (anutāpa-pāvaka) *m.* fire in the form of repentance अधुनानुतापपावकमध्यगता पच्यमानसर्वाङ्गी।··· जीवाम्युच्छ्वासमात्रेण KuṭṭaMa. 726.

अनुतापप्रयुक्त (anutāpa-prayukta) *adj.* caused by repentance मिथ्योपेतानि कर्माणि सिध्येयुर्यानि भारत। अनुपाय(v.l. अनुताप)प्रयुक्तानि मा स्म तेषु मनः कृथाः MahāBhā. v. 34.6.

अनुतापभाज् (anutāpa-bhāj) *adj.* **1** experiencing heat सखीसमीपेऽपि सखेदवृत्तिश्चन्द्रातपैरप्यनुतापभाजा। देहेन वैदेहसुता निनाय दिनानि दीना कतिचित् कथंचित् JānaHa. 7.33; **ii** repenting अयं पिशाचलोकोऽत्र वसन्ति पिशिताशनाः। दत्त्वानुतापभाजो ये नो नो कृत्वा ददत्यपि SkandP. iv. 8.11.

अनुतापयुत (anutāpa-yuta) *adj.* [*f.* -ā] filled with repentance, repenting यूयमज्ञानतः प्राप्ताः पापानि सत्यभाषिणः। अनुतापयुता यस्मादनुग्राह्या